

Nader onderzoek vleermuis

Nabij Kleine Schoolstraat 8b
te Hoek van Holland

Nader onderzoek vleermuis

Nabij Kleine Schoolstraat 8b
te Hoek van Holland

Opdrachtgever

Nivab Vastgoed Advies B.V.

Postbus 28
3150 AA 'S-GRAVENHAGE

Adviesbureau

Geofoxx
Jules Verneweg 21-15
Postbus 2205
5001 CE TILBURG
013 - 458 21 61

Status

Definitief

Datum

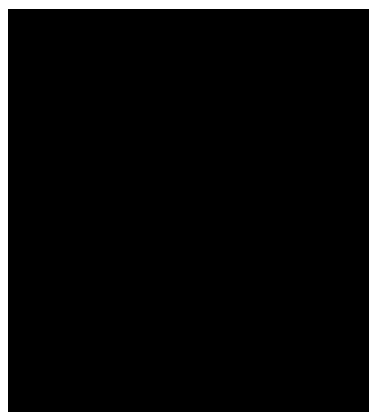
11 september 2023

Projectnummer

20221164/IFRE

Documentkenmerk

20221164_c1RAP

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Resultaten vooronderzoek	2
2.1	Locatiebeschrijving	2
2.2	Ontwikkeling/activiteiten	2
2.3	Voorgaand ecologisch onderzoek	3
3	Nader onderzoek vleermuis	4
3.1	Kwaliteitsborging	4
3.2	Soortinformatie vleermuizen	4
3.3	Onderzoeksmethode	5
3.4	Resultaten	6
4	Interpretatie	8
4.1	Omgevingscheck	8
4.2	Vleermuizen	8
4.3	Overige soorten	9
5	Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	10
5.1	Vleermuizen	10
5.2	Overige Aanbevelingen	10
Bijlagen		
1	Wettelijk kader	
2	Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming	

1 Inleiding

In opdracht van Nivab Vastgoed Advies B.V. heeft Geofoxx, als onafhankelijk adviesbureau¹, een nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd op de locatie nabij Kleine Schoolstraat 8b te Hoek van Holland.

De aanleiding voor het uitvoeren van een 'nader onderzoek vleermuis' zijn de resultaten van de door Geofoxx reeds uitgevoerde quickscan flora en fauna (kenmerk 20221164_a1RAP, d.d. 22 december 2022). Op het perceel is een voormalige paardenstal gelegen die men voornemens is te slopen. Tijdens de quickscan kon de aanwezigheid van verblijfsplaatsen voor vleermuizen in de opstal niet uitgesloten worden.

Het doel van het nader onderzoek is:

1. Het vaststellen van de aanwezigheid van verblijfplaatsen en functie van het gebied voor vleermuizen;
2. Een effectbeoordeling uit te voeren van de voorgenomen werkzaamheden op vleermuizen.

Aan de orde komen: het vooronderzoek (literatuurstudie), de veldinspectie, de interpretatie van de verzamelde gegevens en de conclusies en aanbevelingen.

De resultaten van dit nader onderzoek worden in dit rapport gepresenteerd. In de navolgende hoofdstukken 2 en 3 worden de resultaten van het vooronderzoek en het nader onderzoek besproken. In hoofdstuk 4 zijn overige waarnemingen van de locatiebezoeken opgenomen. In hoofdstuk 5 zijn de resultaten samengevat en zijn aanbevelingen opgenomen voor het vervolg.

Het wettelijk kader en de verbodsbepalingen zijn opgenomen in bijlagen 1 en 2.

---

¹ De opdrachtgever en terreineigenaar zijn geen zuster- of moederbedrijf en komen niet uit de eigen organisatie zodat de onafhankelijkheid van het onderzoek is gewaarborgd.

Geofoxx is een handelsnaam van Geofox-Lexmond bv, statutair gevestigd te Oldenzaal en ingeschreven in het handelsregister onder nr. 06056452. Op alle opdrachten zijn de algemene voorwaarden van Geofox-Lexmond bv van toepassing. Deze voorwaarden zijn te vinden op geofoxx.nl.

2 Resultaten vooronderzoek

2.1 Locatiebeschrijving

De onderzoekslocatie is gelegen in het centrum van Hoek van Holland, in de provincie Zuid-Holland. De locatie staat kadastraal bekend als Gemeente Rotterdam, sectie B en nummer 5050. De onderzoekslocatie betreft een braakliggend terrein met een opstal (afbeelding 2.1). Deze opstal is een voormalige paardenstal die momenteel wordt gebruikt als opslagruimte. De bodem van het terrein is deels bestraat, bevat een grasveld, drie solitaire bomen en een gebied met verschillende houtachtige en eenjarige planten.

De onderzoekslocatie ligt binnen een bebouwd terrein met verspreid enkele kleinschalige groenelementen, waaronder grasvelden met lage struikgroei, solitaire bomen en bomenlanen. Het te onderzoeken terrein is omsloten door verharding en tuinen van aangelegene woningen. Op het naastgelegen bedrijfspand aan de Prinshenrikstraat 187 zijn aan meerdere zijden, waaronder de binnentuin zijde, vleermuiskasten geplaatst.

Op 400 meter ten zuiden van de onderzoekslocatie ligt de watergang de Nieuwe Waterweg. Het duingebied, dat onderdeel is van het Natura 2000-gebied Solleveld en Kapittelduinen, bevindt zich op 450 meter noordwestelijk van de locatie. Eén kilometer oostelijk en noordelijk van de locatie komt landelijk agrarisch gebied voor waar hoofdzakelijk glastuinbouw plaatsvindt.

Afbeelding 2.1: Luchtfoto met onderzoekslocatie in blauw omlijnd (bron: geodata.nationaalgeoregister).

2.2 Ontwikkeling/activiteiten

Een ruimtelijke ingreep kan negatieve gevolgen hebben voor de actuele natuurwaarden van de onderzoekslocatie. In dit ecologische nader onderzoek is voor diverse vleermuissoorten, met de focus op de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger, gekeken of deze aanwezig zijn op de onderzoekslocatie en welke effecten de geplande werkzaamheden op de aanwezigheid van deze soorten zullen hebben.

2.3 Voorgaand ecologisch onderzoek

Op 9 december 2022 is door Sjoerd Schimmel op deze locatie een quickscan flora en fauna uitgevoerd (Geofoxx, 20221164_a1RAP, d.d. 22 december 2022). Hieruit bleek dat de woning mogelijk verblifplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen bevat. Op de locatie zijn geen jaar rond beschermde nesten aangetroffen. De locatie is potentieel wel geschikt voor broedvogels (bomen en openingen in het dak). De begroeiing en materialen op de locatie bieden mogelijkheden als schuilplaats voor algemeen voorkomende kleine grondgebonden zoogdieren (egel en muis). Verblifplaatsen van andere beschermde dier- en plantensoorten zijn in de quickscan uitgesloten.

Gebiedsbescherming

De ligging van de projectlocatie ten opzichte van de Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland staat in tabel 2.1 weergegeven. In de uitgevoerde quickscan is bepaald of de geplande herontwikkeling mogelijk een negatief effect heeft op de natuurwaarden en kenmerken van de beschermde gebieden. In hoofdstuk 7 van onderhavig rapport worden de aanbevelingen kort toegelicht.

Tabel 2.1: Afstand studiegebied tot beschermde gebieden.

Beschermd gebied	Afstand & conclusie
Natura 2000-gebied	Op 0,5 km afstand van Natura 2000-gebied Solleveld en Kapittelduinen. Stikstofdepositieberekening (AERIUS-berekening) is vereist.
Natuurnetwerk Nederland (water)	Op 0,4 km afstand van NNN Grote Wateren en NoordzeeProject. De locatie ligt niet binnen de verspreidingsroute van strikt beschermde flora en fauna. De werkzaamheden hebben geen invloed op het NNN.
Natuurnetwerk Nederland (land)	Op circa 0,5 kilometer ten noorden van de projectlocatie liggen gebieden van het NNN die onderdeel zijn van de Nieuwe Natuur. Het betreft hoofdzakelijk (voormalig) agrarisch gebied, waar natuur-inclusieve landbouw wordt bevorderd.

Door de afstand tot de Natura 2000 en NNN-gebieden en de ligging van de onderzoekslocatie binnen het stedelijk gebied worden geen negatieve effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurgebieden verwacht. Wel dient, los van onderhavig nader onderzoek, een stikstofdepositieberekening te worden uitgevoerd.

3 Nader onderzoek vleermuis

3.1 Kwaliteitsborging

Geofoxx is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de werkzaamheden zijn uitgevoerd volgens hun gedragscode. De personen die de werkzaamheden hebben uitgevoerd en/of verwerkt, zijn allen door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen verrichte werkzaamheden.

De werkzaamheden omvatten een bureaustudie waarbij de ligging van natuurgebieden te opzichte van de locatie is beoordeeld. Tevens is de Nederlandse Databank Flora en Fauna geraadpleegd om de actuele verspreidingsgegevens van beschermde soorten te verkrijgen.

3.2 Soortinformatie vleermuizen

Vleermuizen komen in uiteenlopende landschapstypen en habitats voor. De meeste soorten zijn hoofdzakelijk 's nachts actief en maken op verschillende manieren gebruik van bomen, gebouwen en groenstructuren. Functies die deze landschappelijke elementen vervullen zijn:

- Zomerverblijfplaats
- Kraamverblijfplaats
- Paarverblijfplaats
- Winterverblijfplaats
- (essentieel) foerageergebied

Om deze functies in beeld te krijgen moet er in verschillende periodes van het jaar en tijden van de dag geïnventariseerd worden. De werkwijze en onderzoeksmethoden zijn vastgelegd in het Vleermuisprotocol 2021. Deze gestandaardiseerde methode is opgesteld en wordt geëvalueerd door de brancheorganisatie Netwerk Groene Bureaus (NGB) in samenwerking met de Zoogdiervereniging en de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO). Op basis van de gebiedskenmerken en de quickscan wordt er onderzoek uitgevoerd naar de volgende soorten (bron: www.zoogdiervereniging.nl):

- **Gewone dwergvleermuis**

Gewone dwergvleermuizen jagen in de beschutting van opgaande elementen in groene bebouwde omgeving, langs kanalen, vaarten, in tuinen en parken met vijvers, in lanen en tussen boomkruinen. Waterpartijen en beschutte oevers zijn favoriet als jachtgebied. Ze vangen een breed spectrum aan veelal kleinere prooien uit de lucht en pakken dat wat voorhanden is.

(Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen, in spouwmuren, achter betimmering en daklijsten, of onder dakpannen gevonden. De groepsgroottes lopen uiteen van enkele tientallen tot meer dan tweehonderd dieren. Gewone dwergvleermuizen zijn plaatsgebonden, maar gebruiken meerdere verblijfplaatsen en verhuizen relatief vaak. Ze jagen hoofdzakelijk binnen een straal van 2-5 km van de verblijfplaats. Vliegroutes volgen zoveel mogelijk lijnvormige structuren. In de bebouwde kom zijn de baltsvluchten van roepende mannetjes in hun territorium in de herfst gemakkelijk op te sporen. De paarverblijven in spleten in en om gebouwen zijn echter moeilijker te identificeren. Aanwezigheid van paarlocaties kan een indicatie zijn van mogelijke winterverblijven. Daarnaast kan tijdens de zomer en het begin van de paarperiode zwermgedrag worden waargenomen bij complexen die in gebruik worden genomen voor overwintering door grote groepen dieren.

- **Ruige dwergvleermuis**

Ruige dwergvleermuizen hebben doorgaans dezelfde jachtgebieden en zomerverblijfsplaatsen als gewone dwergvleermuizen, waar deze soorten verschillen zijn bij het paar en winter gedrag.

Mannetjes maken tijdens het paarseizoen territoriale geluiden vanuit de paarverblijfsplaatsen (vaak gevonden onder daklijsten en betimmeringen, maar ook in boomholtes). In de winter hebben ruige dwergvleermuizen een sterke seizoenstrek waarbij dieren afstanden van 2000 km afleggen vanuit midden- en oost- Europa om te overwinteren (o.a. in Nederland). De winterverblijfsplaatsen zijn te vinden in gebouwen, maar ook in houtstapels en boomholtes. Vaak wordt bij vorst de huizen opgezocht.

- **Laatvlieger**

De laatvlieger jaagt boven open tot halfopen landschap, vooral in de beschutting van opgaande elementen zoals bosranden, heggen en lanen. De laatvlieger vliegt meestal op enige afstand van de vegetatie boven (vochtige) graslanden en weilanden, langs kanalen en vaarten, in tuinen en in parken met vijvers.

Kraamkolonies komen voor zover bekend alleen in gebouwen voor. Ze wonen in de spouwmuur, achter de betimmering, onder daklijsten en dakpannen of onder het lood rondom de schoorsteen. Soms worden ze ook op zolders aangetroffen. Solitaire mannetjes worden soms achter vensterluiken gevonden. In de paartijd (september-oktober) worden vergelijkbare verblijven gebruikt. Er worden dan ook kleine groepjes laatvliegers op plaatsen gevonden waar ze in de zomer niet zaten. Laatvliegers bewonen een netwerk van verschillende huizen die op een afstand van hooguit enkele honderden meters van elkaar liggen. Soms wordt één huis jaar na jaar als zomer- en winterverblijf gebruikt. De jachtgebieden liggen in een straal van 1 tot 5 km (zelden meer) rondom de kolonie.

In de winter zoeken laatvliegers nauwe en relatief droge plaatsen op zoals spouwmuren, spleten en scheuren in zolders, oude kelders en soms ook kieren dicht bij de ingang van grotten.

3.3 Onderzoeksmethode

Het veldonderzoek is uitgevoerd conform het vleermuizenprotocol 2021 en de desbetreffende kennisdocumenten. Het omvat drie bezoeken in de periode mei – half augustus en twee bezoeken in de periode half augustus - september (bronnen: kennisdocument gewone dwergvleermuis, BIJ12; kennisdocument ruige dwergvleermuis, BIJ12; vleermuizenprotocol 2021, NGB). De rondes in de zomerperiode zijn door twee personen uitgevoerd. De herfst rondes zijn door één persoon uitgevoerd. Op deze wijze is ervoor gezorgd dat er een compleet beeld van het gebied is verkregen en wordt voldaan aan de gestelde eisen uit het vleermuisprotocol met betrekking tot de zichtbaarheid van de onderzoekslocatie. De veld rondes zijn door Iris Frederiks, Boet Engbersen en Jesse Hermens uitgevoerd. Allen zijn (destijds) werkzaam als ecooloog bij Geofoxx.

De schuur is omgeven door een terrein dat deels is bestraat, deels bestaat uit een grasveld, drie solitaire bomen en een gebied met verschillende houtachtige en eenjarige planten. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd op het gras en bestrate terrein rondom de schuur. Vanuit twee aan weerszijden van de schuur gekozen standplaatsen zijn alle in- en uitvliegopeningen goed te overzien en zijn er geen elementen die gedeeltes van de schuur van het zicht onttrekken.

Bij de inventarisatie is gestreefd naar een periode die volgens het vleermuisprotocol 2021 optimaal is. Soms kan het gebeuren dat er door onvoorziene omstandigheden (bijvoorbeeld het weer) afgeweken wordt van de oorspronkelijke planning. Er is altijd gezocht naar een moment dat de inventarisatieomstandigheden voor vleermuizen optimaal zijn. Er is ten aller tijden meer dan het aantal tussendagen tussen twee rondes zoals in het protocol gehanteerd.

- Zomer- en kraamverblijven

De onderzoeken naar de zomer- en kraamverblijfplaatsen zijn uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2021. Omdat uit ervaring is gebleken dat in stedelijke gebieden vleermuizen soms al voor zonsondergang kunnen uitvliegen, zorgen de veldwerkers er altijd voor om tijdens de avondrondes een kwartier voor zonsondergang op de locatie aanwezig te zijn. Dit biedt tevens de mogelijkheid om het gebouw voor aanvang nog eens grondig te inspecteren.

- Paarverblijven

Voor het inventariseren van de paarverblijven en baltsterritoria wordt er door het kennisdocument aanbevolen om een uur na zonsondergang te beginnen. Uit eerdere bezoeken is gebleken dat de ruige dwergvleermuizen soms twee uur na zonsondergang sociale geluiden laten horen. Zorgvuldigheidshalve is er daarom voor gekozen om ten minste één van de onderzoeken naar de paarterritoria later dan minimaal vereist in het vleermuisprotocol 2021 aan te laten vallen.

Apparatuur

De veldonderzoek vindt plaats met behulp van batdetectors. Deze zetten de voor de mens onhoorbare sonargeluiden om naar klanken en ritmes die de onderzoekers ze in staat stellen de vleermuizen op soortniveau te determineren.

Er is gebruik gemaakt van de Pettersson M500 en Pettersson D240x batdetectors. Deze detectors worden in de hand meegenomen terwijl de onderzoeker visueel de activiteit en de mogelijke in- en uitvliegopeningen in de gaten houdt. Het voordeel van de Pettersson M500 is dat deze tevens de sonargeluiden grafisch weergeeft en ook opgenomen kunnen worden indien er twijfel ontstaat of er mogelijk veel omgevingsgeluid in het veld aanwezig is. Bij geval van twijfel kunnen derhalve achteraf de waarnemingen worden geanalyseerd. Op deze wijze wordt er ruim voldaan aan de eisen uit het vleermuisprotocol voor wat betreft het onderdeel 'geluidsopnamen'.

3.4 Resultaten

Literatuur & vooronderzoek:

Binnen een straal van 5 km zijn de afgelopen 5 jaar de baardvleermuis, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis waargenomen. Tijdens de veldinspectie (ten behoeve van de quickscan, d.d. 9 december 2022) zijn er op de locatie geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van vleermuizen. De opstal op de locatie is, door de aanwezigheid van een toegankelijke spouwruimte, wel geschikt bevonden als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Aan de hand van deze data wordt verwacht dat de locatie voornamelijk gebruikt kan worden door gewone dwergvleermuizen. Naast de mogelijkheden voor nest- en schuilplaatsen is de locatie geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De aanwezige begroeiing biedt mogelijkheden voor onder meer de gewone- en ruige dwergvleermuis, de gewone grootoorvleermuis en de watervleermuis.

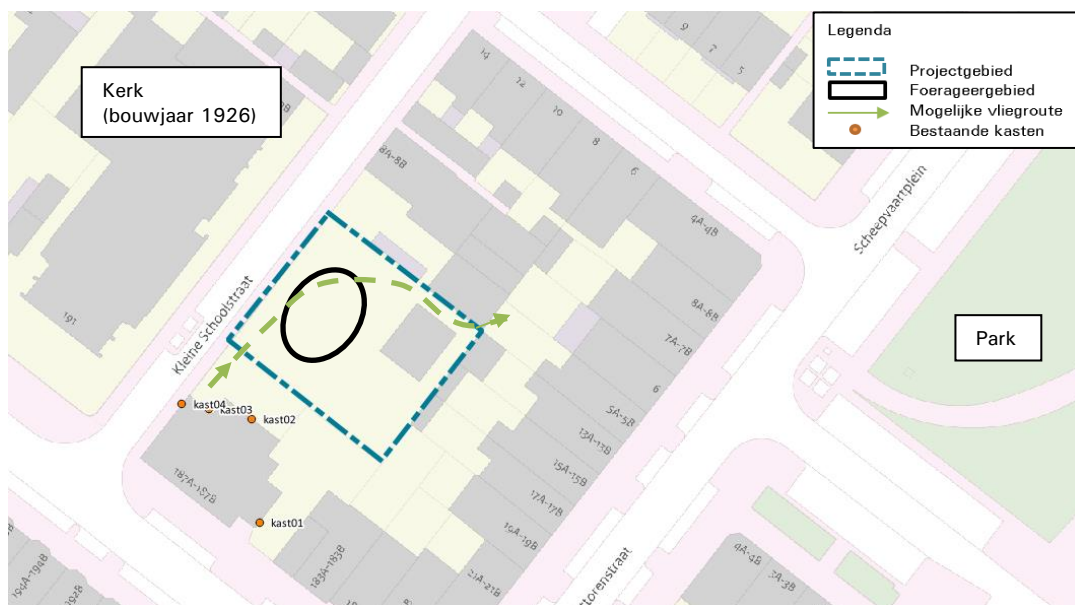
Veldonderzoek nader onderzoek:

De inventarisatie heeft plaatsgevonden in de maanden mei tot en met september in 2023. In tabel 3.1 zijn de inventarisatiedata en omstandigheden opgenomen.

Tijdens de locatiebezoeken zijn meerdere gewone dwergvleermuizen waargenomen. Geen van de vleermuizen toonden binding met de schuur, wel vormt de vegetatie naast de schuur een foerageergebied voor deze vleermuizen. Daarnaast zijn een overvliegende laatvlieger en een foeragerende ruige dwergvleermuis waargenomen. Binnen het plangebied zijn geen zomer- of paarverblijfsplaatsen aangetoond. Ook in de directe omgeving van de onderzoekslocatie zijn geen zomer- of paarverblijfsplaatsen aangetroffen.

Tabel 3.1: Resultaten vleermuisonderzoek

Omschrijving	Datum	Begin- en eindtijd	Weer	Uitkomsten
1ste ronde vleermuis nader onderzoek: zomer- en kraamverblijf	17-05-2023	21:15 – 23:15	10 °C, droog, onbewolkt, bft 3	Één gewone dwerg vleermuis foerageerde rond de vegetatie naast bebouwing om 22:00.
2e ronde vleermuis nader onderzoek: zomer- en kraamverblijf	29-06-2023	21:55 – 23:55	19 °C, droog, licht bewolkt, bft 2	Foeragerende dwergvleermuizen (2 individuen) rond de vegetatie naast de opstal (22:35 – 23:30). Mogelijke is er een vliegroute langs de schuur.
3e ronde vleermuis nader onderzoek: zomer- en kraamverblijf	11-08-2023	04:15 – 06:15	18 °C, droog, licht bewolkt, bft 3	Één gewone dwergvleermuis foerageerde van 5:24 – 5:48 nabij de vegetatie, verder één overvliegende ruige dwergvleermuis rond 4:50u.
4e ronde vleermuis nader onderzoek: Paarverblijf	17-08-2023	22:00 – 00:00	19 °C, motregen, bewolkt, bft 3	In de periode 22:00 – 23:00 vlogen twee gewone dwergvleermuizen over de locatie. Op de locatie is geen sociaal gedrag waargenomen, wel in de aangrenzende Kleine Schoolstraat (nabij de kerk).
5e ronde vleermuis nader onderzoek: Paarverblijf	07-09-2023	21:15 – 23:15	22 °C, droog, onbewolkt, bft 2	Twee gewone dwergvleermuizen foerageerden van 21:20 – 22:15 boven de vegetatie naast de schuur, verder was één foeragerende ruige dwergvleermuis rond 21:20 en 21:56 aanwezig. Op de locatie is geen sociaal gedrag waargenomen. Ook nabij de locatie is geen sociaal gedrag vertoond.

Afbeelding 3.1: Kaart van het te onderzoeken gebouw (blauw gearceerd) en het aangetroffen foerageergebied (zwart) en mogelijke vluchtroute (groen gearceerd).

Overige waarnemingen

Verder zijn er tijdens de diverse veldbezoeken nog verscheidene waarnemingen gedaan van vogels zoals kauwtjes, stadskuiven en zilvermeeuwen, deze vertoonden geen bijzondere band met de bomen of het dak van de schuur op de onderzoekslocatie. Ook is in de 2^e ronde (29-06-2023) en de 5^e ronde (07-09-2023) een huiskat op het dak van de schuur waargenomen. Op 29-06-2023 was daarnaast een egel in het groen nabij de boom ten zuiden van de schuur aanwezig. In de overige rondes is de egel niet gezien.

4 Interpretatie

4.1 Omgevingscheck

Het onderzoeksgebied ligt in een stedelijke omgeving aan de kust, grenzend aan natuurgebied Solleveld en Kapittelduinen. Aan de overzijde van de Kleine Schoolstraat (ten westen van de onderzoekslocatie) is een kerk gelegen. Dit pand is het hoogste pand in de directe omgeving en dateert van 1920. Op c. 50 meter ten oosten van de onderzoekslocatie bevindt zich een klein, relatief open park met enkele bomenrijen.

4.2 Vleermuizen

4.2.1 Foerageergebieden migratie-, en vliegroutes

Er zijn geen duidelijke migratie- of vliegroutes in het onderzoeksgebied aangetroffen. Tijdens de tweede avondronde is een mogelijke vliegroute van de naastgelegen bebouwing aan de Prins Hendrikstraat 187A-187B langs de noordzijde van de schuur richting het Scheepvaartplein waargenomen. Gedurende de overige avond- en ochtendronde werden vleermuizen enkel kortdurend foeragerend en overvliegend op de locatie waargenomen.

Omdat de werkzaamheden alleen de schuur en het naastgelegen veld met onkruid betreffen, zullen de gevolgen van de voorgenomen werkzaamheden voor de foerageerfunctie van het gebied minimaal zijn. Structuren zoals bomenrijen, die van belang kunnen zijn als migratie- of vliegroute, zullen niet worden aangetast door de geplande werkzaamheden. De werkzaamheden hebben hierop dus geen effect. Wel zijn er enkele maatregelen nodig, zodat vleermuizen die gebruik maken van de locatie geen overlast ondervinden (zie hoofdstuk 5).

4.2.2 Verblijfplaatsen

Dwergvleermuis

De meeste waarnemingen tijdens de veldbezoeken zijn van de gewone dwergvleermuis. De dieren zijn boven de vegetatie op de binnenplaats (ten westen van de schuur) foeragerend waargenomen. Er werd tijdens de zomer- en kraamverblijfplaatsronden geen binding met de schuur waargenomen. Ook zijn geen uit- of invliegende vleermuizen in de vleermuiskasten van naastgelegen bebouwing aan de Prinshendrikstraat 187 waargenomen.

Tijdens de beide paarverblijfrondes zijn geen mogelijke (tijdelijke) paarverblijfplaatsen vastgesteld. In de directe omgeving van het studiegebied werd wel sociaal gedrag geobserveerd rondom naastgelegen kerkgebouw.

Uit bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de schuur geen vaste verblijfplaats van een gewone dwergvleermuis is en niet binnen het paarterritorium valt. Samengevat:

- Geen kraamverblijfplaatsen
- Geen zomerverblijfplaatsen
- Geen paarverblijfplaats

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is slechts twee keer kortstondig waargenomen. Het onderzoeksgebied speelt geen rol van betekenis als essentieel foerageergebied of als verblijflocaal van de soort.

Laatvlieger

De laatvlieger is bij enkele bezoeken passerend waargenomen. Het onderzoeksgebied speelt geen rol van betekenis als essentieel foerageergebied of als verblijflocatie van de soort.

4.3 Overige soorten

Egel

Tijdens het tweede bezoek is een egel waargenomen in de ondergroei onder de boom ten zuiden van de schuur (richting de Prins Hendrikstraat). In overige veldbezoeken is de egel niet waargenomen op de locatie. Egels hebben min of meer een vast 'leefgebied' (mannetjes 20-40 ha, vrouwtjes 10-20 ha), maar ze hebben geen 'territorium' en ze kunnen per nacht een paar kilometer afleggen. Overdag slapen egels in een nest van bladeren, mos of ander materiaal dat zich vaak onder (braam)struiken of takkenbossen bevindt. Van november/december tot april/mei zijn ze in winterslaap in een winternest. De aanwezige ondergroei op de locatie en beschutting van de bomen zorgen ervoor dat de locatie geschikt is voor egels, ook voor een eventueel winternest langs de zuidelijke schutting. Het is niet waarschijnlijk dat de schuur zelf van belang is voor de egel aangezien de schuur geen openingen aan de onderzijden heeft en zich rondom de schuur een tegelverharding bevindt.

De egel is binnen de provincie Zuid-Holland vrijgesteld van bescherming voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer. De egel valt wel onder de algemene zorgplicht waarin aangegeven wordt ze niet opzettelijk te doden. Om de schade te minimaliseren voor deze soort wordt aangeraden om voorafgaand aan de werkzaamheden veel geluid te maken en een open hekwerk te gebruiken. Dit zodat soorten de kans krijgen om via een uitvluchtroute te ontsnappen en niet omsingeld raken.

5 Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

In opdracht van Nivab Vastgoed Advies B.V. heeft Geofoxx een nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd op de locatie nabij Kleine Schoolstraat 8b te Hoek van Holland.

De aanleiding voor het uitvoeren van een 'nader onderzoek vleermuis' zijn de resultaten van de door Geofoxx reeds uitgevoerde quickscan flora en fauna (kenmerk 20221164_a1RAP, d.d. 22 december 2022). Op het perceel is een voormalige paardenstal gelegen die men voornemens is te slopen. Tijdens de quickscan kon de aanwezigheid van verblijfsplaatsen voor vleermuizen in de opstal niet uitgesloten worden.

Het doel van het nader onderzoek is:

1. Het vaststellen van de aanwezigheid van verblijfplaatsen en functie van het gebied voor vleermuizen;
2. Een effectbeoordeling uit te voeren van de voorgenomen werkzaamheden op vleermuizen.

5.1 Vleermuizen

Zomer-, kraam- en winterverblijven zijn niet gevonden binnen de projectlocatie. Gezien de beperkte activiteit van vleermuizen rond en het gemis aan binding met het gebouw, worden deze ook niet verwacht.

Omdat er geen verblijven in het gebouw zijn vastgesteld is er, in overleg met de gemeente, geen ontheffing Wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te voeren. Wel dient rekening te worden gehouden met het feit dat de foeragerende vleermuizen niet verstoord mogen worden tijdens de werkzaamheden. Zo kunnen bouwlampen de tussen zonsondergang en zonsopkomst vleermuizen verstoren en zijn daarom niet toegestaan.

Tabel 5.1: Conclusies

Onderwerp	Resultaat en interpretatie	Conclusie
Vleermuizen: Zomer-, - kraam-, -paar- en winter verblijfsplaatsen	Er zijn geen verblijfsplaatsen waargenomen.	Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.
Vleermuizen: Foerageergebied en vliegroute	Foerageergebied en mogelijke vliegroute aanwezig.	Werk niet in schemering en nacht. Gebruik geen bouwlampen tussen zonsondergang en zonsopkomst.
Overige waarnemingen: Egel	Omgeving van locatie in gebruik door egel.	Gebruik open hekwerk zodat egel niet omsingeld raakt.

5.2 Overige Aanbevelingen

In het onderzoekgebied zijn verder geen beschermde (of zeer zeldzame) soorten aangetroffen waar tijdens de werkzaamheden rekening mee gehouden moet worden (volgens Wet natuurbescherming). Voor de overige soorten hoeft geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen. Desondanks wordt het navolgende wel aanbevolen om te voldoen aan de Wet natuurbescherming.

Natura 2000-gebied en NNN

Vanuit de voorgenomen ontwikkeling wordt geen invloed verwacht op Natura 2000-gebied of de NNN. Het uitvoeren van een voortoets in dit kader is niet noodzakelijk. Wel dient er een stikstofdepositieberekening (AERIUS-berekening) te worden uitgevoerd.

Broedseizoen

Overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van broedvogels wordt grotendeels voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen van 15 maart tot 15 juli uit te voeren. Indien de werkzaamheden uitgevoerd worden op het moment dat er geen broedgevallen (meer) aanwezig zijn (en geen jaarrond beschermde nesten), is overtreding van de wet niet aan de orde.

Kap van bomen

Indien bomen gekapt worden, dient op basis van gemeentelijk beleid bepaald te worden of een omgevingsvergunning nodig is.

Braakliggend terrein

Bij het braak liggen van de locatie is er kans dat beschermde planten en dieren zoals de kleine wolfsmelk en de rugstreeppad zich vestigen op de locatie. Dit kan tegen worden gegaan door de locatie intensief te gebruiken (beheren) tot aan de bouw en hiermee te voorkomen dat er tijdens de ontwikkeling/bouw poeltjes ontstaan op de locatie in het voortplantingsseizoen van de rugstreeppad (april-augustus). Bij aanwezigheid van de rugstreeppad moet gewacht met verstorende werkzaamheden tot na het voortplantingsseizoen.

Algemene zorgplicht

De vegetatie op de locatie heeft een zekere natuurwaarde waardoor de aanwezigheid van niet strikt beschermde soorten of vrijgestelde soorten, zoals muizen en egels, niet uit is te sluiten. De soorten vallen onder de algemene zorgplicht waarin aangegeven wordt dat ze niet opzettelijk te doden. Om de schade te minimaliseren voor deze soorten wordt aangeraden om werkzaamheden gefaseerd uit te voeren en vooraf aan de start van de werkzaamheden luidruchtig over de onderzoekslocatie te lopen. Dit zodat soorten de kans krijgen om via een uitvluchtroute te ontsnappen en niet omsingeld raken.

Bijlage 1: Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Hiermee zijn de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet komen te vervallen. De Wet natuurbescherming voorziet in een wettelijk kader voor de bescherming van natuurgebieden, dier- en plantensoorten en houtopstanden. De provincie is hierbij bevoegd gezag uitgezonderd Rijkszaken (hoofdwegen, spoorwegen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, kustlijn, e.d.), waarbij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) bevoegd gezag is.

Algemene zorgplicht

De wettelijke zorgplicht (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming) is altijd van toepassing. Deze houdt in dat nadelige effecten op aanwezige flora en fauna, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, voorkomen moeten worden.

Gebiedsbescherming

Een belangrijk deel van de in de wet opgenomen regels voorziet in omzetting van de internationale verplichtingen op het vlak van bescherming van de biologische diversiteit, in het bijzonder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de Wet natuurbescherming zijn specifieke regels opgenomen ter bescherming van bijzondere natuurwaarden. Het gaat dan voornamelijk om de bescherming van natuurgebieden van Europees belang die behoren tot het zogenoemde Natura 2000-netwerk. De in de wet opgenomen regels ter bescherming van Natura 2000-gebieden omvatten onder meer maatregelen met het oog op behoud en herstel van leefgebieden voor vogels, van natuurlijke typen habitats en van habitats van diersoorten en van plantensoorten van Europees belang in een gunstige staat van instandhouding. Ook is een vergunningensysteem opgenomen met het oog op een toetsing van mogelijk schadelijke handelingen en de mogelijkheid voor het bevoegd gezag om ter voorkoming van schadelijke effecten preventieve dwingende maatregelen te treffen.

Soortbescherming

De soortbescherming omvat drie beschermingsregimes met afzonderlijke verbodsbepalingen (zie bijlage 4).

1) Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Dit zijn alle van nature in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).

2) Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Dit zijn de in het wild levende plant- en diersoorten die vallen onder bepaalde bijlagen van:

- de Habitatrichtlijn (Bijlage IV);
- het Verdrag van Bern (Bijlage I en II);
- het Verdrag van Bonn (Bijlage II).

3) Beschermingsregime andere soorten

Dit zijn in Nederland in het wild voorkomende plant- en diersoorten die beschermd zijn aanvullend op de Europees beschermde soorten.

Houtopstanden

In de Wet natuurbescherming is de bescherming geregeld van houtopstanden. De kern wordt gevormd door een herbeplantingsplicht ingeval houtopstanden worden geveeld. Dit onderdeel wordt in deze quickscan flora en fauna niet meegenomen.

Bijlage 2: Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
  - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
  - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
  - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Vogelrichtlijn:

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn:

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.

Andere soorten:

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
  - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
  - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
  - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
  - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
  - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
  - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
  - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
  - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
  - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

